SVENSK MUSIKTIDNING

N:r 14. | Redaktör och utgifvare: FRANS J. HUSS. Telefon: Vasa 6 19. | NORDISKT MUSIKBLAD. Stockholm den 16 September 1901. | Expedition: Kungstensgatan 56. Pris: Helår 5 kr. Lösnummer 25 öre. Annonspris 20 öre pr petitrad. | 21:a Årg.

Otto Briesemeister.

Till ett värdigt uppsättande och uppförande af »Rhenguldet», inledningsdramat till Wagners Niebelungencykel, af hvilken endast dess första del, »Valkyrian», här gifvits, har vår operastyrelse haft behof af främmande hjälp. Härtill har vunnits utmärkta krafter i maskindirektör Friedr. Kranich, som flere år varit verksam vid festspelen i Bayreuth och där särskildt haft uppsättningen af »Rheingold» om händer, samt tenorsångaren doktor Otto Briesemeister, hvilken vid senaste festspel var en af de deltagande konstnärerna. Det är för besättningen af Loges parti i »Rhenguldet» som vi, åtminstone till en början, hafva behof af en främmande konstnär, och att valet är lyckligt kunna vi på förhand sluta till, då i en uppsats om årets festspel det heter, att d:r Briesemeister såsom Loge stod den berömde sångaren Vogl nära i fulländad framställning af rollen.

Innan »Rhenguldet» kommer upp på vår operascen, hvilket väl dröjer ännu en månad, har emellertid vår operapublik fått tillfälle att lära känna den tyske tenoristen såsom gäst i »Carmen» och »Pajazzo». Både som Don José och Canio har ock hr Briemeister dokumenterat sig såsom framstående konstnär, vokalt som dramatiskt. Om röst och föredrag skola vi närmare yttra oss, sedan vi fått höra honom i flere partier. Nedanstående porträtt af konstnären beledsaga vi med följande biografiska notiser.

Otto Ferdinand Briesemeister är född den 18 maj 1866 i Arnswalde (prov. Brandenburg), son af en lärare. Efter att ha genomgått gymnasiet och blifvit student ägnade han sig åt medicinska studier i Berlin, Würzburg och Leipzig. Jämte de medicinska studierna idkade han flitigt sångkonst, specielt i musikstaden Leipzig för ansedda sånglärare. Sedan han absolverat sin medicinska statsexamen förrättade han sin militärtjänst såsom militärläkare i Leipzig och öfvergick se-

Otto Briesemeister.

† Hjalmar Håkanson.

dan, efter kort praktik som läkare, till scenen. Redan förut hade han såsom konsertsångare pröfvat sina krafter i Leipzig och Halle. Hans konstnärliga verksamhet förde honom till städerna Detmold, Aachen och Breslau, i hvilken sistnämnda stad han i 5 år hade anställning. I egenskap af konsert- och oratoriesångare har han blifvit kallad till åtskilliga städer, såsom Berlin, Leipzig, Dresden och äfven till Köpenhamn. Sommaren 1899 erhöll han den ärofulla inbjudningen till att i Bayreuth utföra Loges parti i »Rheingold», hvilket han, som sagdt äfven sjungit detta år.

Samma stora framgång han med detsamma skördade i Bayreuth vann han sedan därmed i Wien, Magdeburg, Stuttgart, London, etc. Af andra partier, som tillhöra hans nästan hela tenorfältet omfattande repertoar, kunna nämnas: Faust, Florestan, Lohengrin, Erik (»Flygande Holländaren»), Siegmund, Siegfried, Fra Diavolo, Josef, Eleazar, Max, Tamino, etc. och de båda hvari han här låtit höra sig.

D:r Briesemeister är för öfrigt en sympatisk personlighet, och vi önska, att han må finna sig väl i vår hufvudstad, medförande endast angenäma minnen därifrån.

† Hjalmar Håkanson.

Musikaliska akademien har under detta år förlorat flere af sina ledamöter och dess konservatorium mistat först sin direktör, Rubenson, och under sommaren en mångårig lärare, i det Hjalmar Håkanson, sånglärare vid detsamma, efter en längre tids sjuklighet afgick med döden d. 3 juli.

Hjalmar Emanuel Håkanson föddes den 30 sept. 1844 i Öregrund. Vid 16 års ålder ankom han till Stockholm, blef 1861 elev vid Musikaliska akademien och tog 1870 musikdirektörsexamen vid dess konservatorium, såsom det från 1867 benämnes. Musikal. akademien residerade då i Kirsteinska huset vid Klara Strandgata (där nu hotell Continental är beläget), och på Baucks aftonföreläsningar i musikens historia, illustrerade af musik, fick den talrika publiken ofta höra hr Håkansson, en ung ljuslockig sångare, som genom sin vackra stämma och musikaliskt föredrag blef mycket uppmärksammad.

Innan Håkanson tog sin direktörsexamen debuterade han den 8 mars 1868 på kgl. teatern såsom *Papageno* i »Trollflöjten» och fästades sedan vid dess lyriska scen, där man ännu i slutet af maj 1888 finner honom uppträda såsom *Brahmas öfverstepräst* i »Afrikanskan». Följande spelår saknas hans namn i förteckningen öfver operapersonalen. Vid operan tjänstgjorde hr Håkanson flitigt och har väl där utfört ett 40-tal partier.

Utom i de ofvan nämnda partierna har han, att först nämna sådana af allvarligare art, där uppträdt som Capulet i »Romeo och Julia», Kuno i »Friskytten», Gessler och Melchtal i »Tell», Ulf i den »Den bergtagna», Sven Grate i »Blenda», don Diego i »Afrikanskan», Fernando i »Trubaduren», Estevan i »Den beslöjade sångerskan», kung Henrik i »Lohengrin», Jakob i »Josef i Egypten» Daniel i »Vattendragaren», grefven i »Figaros bröllop», Wagner i »Faust», Ramphis i »Aida», Biterolf i »Tannhäuser», Oberthal i »Profeten», S:t Bris i »Hugenotterna», Colonna i »Rienzi», grefve Raimond i »Vikingarne», Jarno i »Mignon», Gregor i »Karpathernas ros», Paris i »Romeo och Julia», Selva i »Den stumma», Zuniga i »Carmen», Belcor i »Kärleksdrycken» och Max i »Alphyddan»; vidare, i mera komiska roler, som Mazetto i »Don Juan», Ström i »Muntra fruarna», Bartholo i »Figaros bröllop», och under skepnad af värdshusvärd — en figur, som på scenen nästan alltid hör till de komiska — har han framträdt som Girot i »Duellen», Matheo i »Fra Diavolo», Nicolas Pariset i »Guldkorset» och mäster Reynhold i »Nordens stjerna». Några andra mindre roler förbigå vi.

I fråga om direktör Håkansons musikaliska verksamhet för öfrigt kan nämnas, att han under fyra år varit sånglärare vid Stockholms gymnasium och såsom sådan äfven tjänstgjort i Nya elementarskolan och andra skolor. Därjämte har han i sju år varit Gustaf Mankells (död 1880) vikarie som organist i Jakobs kyrka, vid hvilken han från 1870 varit kantor. År 1875 blef han lärare i elementar-, kyrko- och körsång vid konservatoriet. Såsom sånglärare har hr Håkanson utvecklat stor verksamhet, och bland hans mera bemärkta elever må nämnas Anna Klemming, den omtyckta operasångerskan, som undervisades af honom först ett år privat och sedan vid konservatoriet i öfver fem år. En annan begåfvad elev till honom var den tidigt bortryckte barytonsångaren Erik Johansson, hvilken å k. operan 1883 debuterade som Figaro och Leporello. Som tonsättare har direktör Håkanson föga verkat. Hans kompositioner, hvaraf inga utgifvits, höra hufvudsakligen till kyrkomusikens område.

Sedan 1882 var Hjalmar Håkanson ledamot af K. Musikaliska akademien.

Gamla och nya Wennerbergs-minnen.

Det var i slutet af 1840-talet, såsom gymnasist i Skara, jag gjorde bekantskap med Gunnar Wennerberg. Den gamla lärdomsstaden på vestgötaslätten, i Palmblads geografi beskrifven som »liten, krokig och ful», hade dock på ömse sidor om den rätt breda och raka i torget utmynnande skolgatan ett par byggnader, som andra städer kunde ha önskat sig, nämligen den präktiga domkyrkan och läroverkshuset. Den förra var äfven den tiden imponerande, ehuru tornen, genom eldsvåda för längesedan beröfvade sina spiror, sågo stympade ut och derför fått vedernamnet »Skara byxor». Byggnaden för skola och gymnasium var ett vackert tvåvåningshus af gult tegel. Från en annan sida af torget, midt emot rådstugan, mynnade en annan, smalare gata, och vid denna, ej långt från torget, låg ett rödmåladt tvåvåningshus med tillhörande större gårdsplan och trädgård. Här residerade en ståtlig dam, mamsell Betty Ekström, som hade det förnämsta spiskvarteret i staden för skolans lärare och lärjungar och äfven hade sådana till hyresgäster, d. v. s. inackordering »i ett för allt». Under sin vistelse vid Skara skola hörde Wennerberg till de skyddslingar, som omhuldades af denna respektingifvande men på det hela vänliga dam. Det var år 1829 Gunnar Wennerberg intogs i Skara skola, där han 1833 blef gymnasist; student blef han på sin födelsedag d. 2 okt. 1837. (Beträffande Wennerbergs härstamning må här nämnas såsom tillägg till hans biografi i Sv. M. T., att hans far, f. d. docent i Lund, var son af bonden Olof Nilsson i Tunhem.*)

Då Wennerberg tillträdde lektoratet i Skara, hösten 1849, återvände han till sitt gamla stamhåll och fick sig hos sin gamla värdinna en dublett åt trädgårdssidan i hennes hus. Till möblerna i matsalen på nedra botten hörde ett gammalt klavér, som jag fick öfva mig på till mina lektioner för stadens gamle organist och skolans musiklärare, den originelle gubben Zanders. Pianon voro den tiden sällsynta i Skara. Gubben Z. hade själf ett klavér, så tränadt, att han lofvade 12 skilling åt den som med knytnäfven kunde slå af en sträng på detsamma. Jag försökte, men det gick inte. Nå, det nämnda klaveret nere i matsalen, det behöfde nu »Gunnar», och så flyttades det upp på hans rum. Emellertid fick jag tillåtelse att begagna det till öfverspelning efter middagen, då lektorerna stannade kvar i

* Säkerligen Vestra Tunhem nedåt Venersborg, från hvilken stad — eller från sjön Venern—namnet Wennerberg sannolikt härleder sig.

salen och drucko kaffe, något som ej bestods skoleleverna. Wennerbergs vänlighet mot mig kanske kan tillskrifvas den omständigheten, att vi voro födda i samma stad och att hans föräldrar voro nära bekanta med mina föräldrar samt därvarande släktingar. Allt nog, jag fick taga nyckeln till hans rum och sätta mig och spela där. Det hände ibland att han kom upp innan jag aflägsnat mig och att han då satte fram noter med sånger, som jag fick ackompagnera. Det gamla klaveret blef dock till slut mindre brukbart för mina öfningar, emedan under händerna på skaparen af »Jätten» den ena tangenten efter den andra lade sig till hvila och tystnad med brustna lifsträngar, en sak som betydde mindre för — komponisten. Såsom granne till Wennerberg fick jag allt emellanåt höra honom musicera och sysselsätta sig med komponerande. »Gluntarne» slutkomponerades i Skara, som man vet, och jag minnes ännu en melodi för mellansatsen i »Afskedet på Flottsund», hvilken sedan slopades och ersattes af den nuvarande. Vid mina besök hos Wennerberg kunde jag ej motstå frestelsen att se mig om och taga reda på hvad han hade af böcker och noter. Jag fann då på byrå och bord högar af musikklassiker, specielt verk af gamla kyrkokomponister. Som lärare i filosofi, ej mindre än för sina sånger, var Wennerberg afgudad af oss gymnasister, som han tog nästan kamratlikt. Med Afzelii »logik» och Lindhults »psychologi» hade en föregående lärare upptröttat oss. Wennerberg visste att bringa klarhet i dessa ämnen och väcka intresse för dem. Ett exempel på hur föga stelt och högtidligt han tog lärarekallet vill jag anföra. En eftermiddag på hösten, då han kom till lektion hos oss i »Öfre ringen» befanns rummet ganska kallt. »Det är fasligt kyligt här», yttrade han, »kan vi inte få oss en brasa?» Ved fanns i förstulårarna, så att det blef snart ombestyrdt. När brasan var tänd så sade Wennerberg till oss, som sutto uppradade som vanligt på de främre bänkarna vid katedern: »Kom nu så slå vi oss ned vid brasan!» Själf ställde han och värmde sig framför kakelugnen och vi fingo gruppera oss på bänkarne intill bäst vi ville. Det var en situation så treflig och ogenerad, att sympatierna för lektorn stego i kapp med rumsvärmen.

* * *

Jag gör nu ett hopp öfver ett halft sekel, och litet till, i det jag vill tala om mina sista sammanträffanden med »Gluntarnes» skald. — I och för Wennerbergsnumret af denna tidning, som skulle utgifvas till majfesten i Upsala d. 15 maj gjorde jag Wennerberg ett besök. Jag ville nämligen be honom om hans namnteckning och lån af någon »Glunt» i originalskrift för att reproducera i facsimile, och i bref hade jag förberedt honom på besöket. Jag fann honom då midt för skrifbordet, och framför sig hade han urklipp från stockholmstidningar med recensioner öfver hans nyss här uppförda oratorium. Sedan jag helsat på honom och hört att han fått brefvet, bad han mig sitta ned på en stol vid sidan af bordet. »Jag sitter här», sade han »och läser recensionerna öfver mitt oratorium. De ä' ju ganska vänliga litet hvar, till och med den arge P. B. i Dagens Nyheter är rätt hygglig emot mig. Hvad som särskildt fägnar mig är att de ha godt att säga om min instrumentation; för de ha ju sagt att jag inte kan instrumentera. När de gåfvo mitt första oratorium, Jesu födelse, så påstods ju att Nordqvist hade instrumenterat det. Men det är lögn. Saken var den, att när Nordqvist kom upp till mig och ville ha det för att det skulle uppföras med allra första, så var det några sidor, som jag ej hunnit instrumentera, och då sa' jag till Nordqvist: 'Är det så brådtom, så vet jag ingen annan råd än att du får instrumentera själf hvad som fattas.' — Se här skall du få se. Jämför nu manuskriptet till Jesu födelse och det här, mitt sista oratorium . . . Det är ju samma stil, så när som på de här sidorna i det första; dem har Nordqvist skrifvit. När du skrifver om mig i din tidning, kan du gerna säga hur sanningen är.» Det lofvade jag ock. Wennerbergs notstil i dessa partitur var särdeles fin och prydlig; större och ledigare är den i Gluntmanuskripten, af hvilka jag fick ett till låns. Han trodde först att han ej egde dem vidare, men fann sedan på dem i ett bokskåp. »Ja, de tänka nu fira Gluntarnes jubileum», sade han »men lika gärna kunde de fira marschernas, som ä' lika gamla eller till en del äldre. — Jag har hört af min son att Gluntarne sjungits på någon matiné i vetenskapsakademien af ett par herrar, som skulle ha gjort det så bra, att han ville jag skulle gå och höra dem. Ja, göra de om det i höst någon gång, skulle det vara roligt och höra hur de gör'et.» Beträffande andra delen af hans nya oratorium visade han mig denna, ett rätt digert band. »Det fattas inte mycket i att det här också är komplett», yttrade han, »och lefver jag till hösten, skall jag väl ha det färdigt då.» Han anade ej då hur kort tid han hade kvar. Wennerberg föreföll mig lika kry, som jag sett honom under senare år. Den döfhet, hvaraf han börjat lida, var ej svårare, än att jag, där jag satt vid hans bord, kunde göra mig hörd af honom utan betydligare höjning af rösten. Men han klagade själf öfver sin döfhet och hade på generalrepetitionen till nya oratoriet tagit plats mellan kören och orkestern för att rätt kunna följa med utförandet.

Majfesten i Upsala och hans hyllning där tröttade honom nog mycket. Hemkommen låg han dagen därpå till sängs hela dagen. Men ett par veckor därefter träffade jag honom en het dag sittande på en soffa i vattenserveringen vid Kungsträdgården, läskande sig med vichyvatten och kry som då jag sist besökte honom. Hatten hade han på ena sidan om sig, snusnäsduken på den andra. Wennerberg var redan under Skara-tiden stark snusare. Då jag frågade hvad han tyckte om, att jag i samband med upsaliensiska »Glunt»-jubileet intagit i Svensk Musiktidning utdrag af hans för 50 år sedan i Hirsch's musiktidning införda resebref, svarade han: »Det roade mig verkligen att läsa om igen de där gamla brefven, därför att jag finner mig ha samma åsikter nu som då i många saker.» Jag talade om den lilla italienska folkvisan han intagit i slutet af resebrefven, och han nämnde då hur förtjust han blef när han först hörde den sjungas af en italiensk pojke; han gnolade därpå igenom sången och gaf mig sitt gillande af den öfversättning jag gjort af densamma. Strax därefter måste jag bryta upp och taga farväl af Wennerberg. Han nämnde under samtalet, att han skulle resa och besöka släktingar i Vestergötland under sommaren. Ingen af oss kunde då tro att det var vårt sista sammanträffande och att han aldrig skulle återse Stockholm. *Fr. J. Huss.*

Källorna till svenska musikens historia.

Af

Tobias Norlind.

I.

(Forts.)

2. Tiden intill Gustaf II Adolfs död.

Fornnordiska musiken. — För tiden före 1200 sakna vi i Sverige så godt som hvarje musikalisk underrättelse. Då efter all sannolikhet Sverige stått på samma kulturnivå som Danmark, Norge, Island, kunna likväl underrättelserna om dessa lands musiklif vara upplysande äfven för vår musikodling. Rörande bronsålderns musik är bästa källan *Angul Hammerichs* »Studier über die altnordischen Luren in National-Museum zu Kopenhagen», Vierteljahrsschr. f. Musikwissensch. 1894 (Aarbøger for nordisk Oldkyndighed og hist. 1893).

Andra smärre musikhistoriska bidrag lämnar *Sven Nilssons* »Skandinaviska Nordens urinnevånare», Sthlm I, II 1864—66. En längre framställning af isländska musiken finna vi i *Olafur Davidssons* »Islenzkar Skemtanir», Kbhn 1888—92, s. 235—73 »Saunger og hljodfaerasláttur». *Angul Hammerichs* »Studien über die isländische Musik», Sammelb. d. I. M.-G. 1900 Aarbøger for n. O. og. hist. 1899) omfattar hufvudsakligen den medeltida musiken på Island, men lämnar äfven ett och annat bidrag till den äldre. Om det norska musiklifvet under denna tid få vi underrättelse i *Keysers* Nordmaendenes Forlystelse i Oldtiden (Norsk Tidskr. f. Videnskab og. Litt. II). För Sverige särskildt viktig är *Joh. Er. Rydquists* »Nordens äldsta skådespel», Antikvitetsak. Handl. XIX: 1850 (Skandia VII). Äfven *R. Steffens* »Enstrofig nordisk folklyrik» (Sv. Landsm. XVI: 1), Sthlm 1898, ger smärre underrättelser. Om musikförhållandena på Island kunna dessutom några uppgifter hämtas i *Gudbr. Vigfussons* »Corpus poëticum boreale», Oxford 1883. För uppsökandet af de ställen i isländska litteraturen, där musik omnämnes, kan med fördel rådfrågas *Cleasby-Vigfussons* »Icelandic-English Dictionary», Oxford 1874.

Världsliga musiken under medeltiden. — Bland källorna till medeltidens världsliga musik intager isynnerhet *Rydquists* ofvannämnda arbete »Nordens äldsta skådespel» en framstående plats. I nära samband med detta står *Gustaf Ljungrens* »Svenska dramat», Lund 1864. Öfver medeltidens musikidkare lämnar oss dessutom *Henrik Schücks* uppsats »Lekare och Ballader» (Samlaren XII: 91) underrättelse. Äfven samme författares »Illustrerad svensk Litteraturhistoria» I kan med fördel användas. Flera medeltida musikinstrument äro där afbildade. Smärre bidrag till svenska medeltidsmusiken lämna *C. Silfverstolpes* »Svenska teaterns äldsta öden», Sthlm 1882; *Hans Hildebrands* »Svenska gillen under medeltiden» (Hist. Bibl. III: 77); *R. Steffens'* ofvan anförda arbete »Enstrofig nordisk folklyrik»; *Hyltén-Cavallii* och *Stephens'* »Sveriges historiska och politiska visor», Örebro 1853. För den senare medeltiden utgör *Olaus Magni* »Historia de gentibus septentrionalibus», Rom 1555, en värdefull källa. Till återfinnandet af de musikaliska omnämnanden, hvilka förekomma i medeltidens svenska litteratur kan brukas *K. F. Södervalls* »Ordbok öfver svenska medeltidsspråket», Lund 1884. Såsom kulturhistoriska källor tjäna rimkrönikorna i mycket till att belysa den svenska musikodlingen: För tiden 1229—1319 »Erikskrönikan» (utg. af G. E. Klemming, Sthlm 1865), tiden 1389—1452 »Karlskrönikan» (utg. af G. E. Klemming, Sthlm 1866), tiden 1452—1520 »Sturekrönikorna» (utg. af G. E. Klemming, Sthlm 1867, 68).

Kyrkliga musiken under medeltiden. — De historiska källorna rörande kyrkomusiken under medeltiden äro endast få. En del kyrkostadgar angående kyrkosången finnas intagna i »Svenskt Diplomatorium», Sthlm. 1829. Kyrkohistoriska arbeten, hvilka äfven omtala musiken äro: *O. Rhyzelii* »Episcoposcopia sviogothica», Linköping 1752; *Peter Dijkmans* »Antiquitatis Eclesiasticæ eller gamle svenske kyrkie-handlingar», Sthlm 1703; *Joh. Wilh. Beckmans* »Svensk Psalmhistoria» (»Nya svenska Psalmboken»), Sthlm 1845. För Vadstena klosters musikhistoria kan med fördel rådfrågas *Rob. Geetes* historiska inledning till »Jungfru Marie Örtagård», Sthlm 1895. Angående musiken vid Katharinas translation till Vadstena 1489 se: *P. Ragvaldi* »Translatio Catharinae» (ny uppl. i Script. rer. Suecicarum III). *O. Byströms* »Ur medeltidens kyrkosång i Sverige», Sthlm 1900, lämnar, förutom sekvenser till svenska helgon samt antifoner och hymner ur Vadstena-antifonariet, äfven en öfversikt öfver svenska medeltidssången. De meddelta sångerna äro med orgelackompagnement. Denna samling i många afseenden lik, men utan orgelackompagnement är samma författares »Sekvenser, Antifoner och Hymner», Sthlm 1899. Den förnämsta samlingen medeltidssånger blir dock *Theodoricus Petri* Piae Cantiones», 1:sta uppl. Greifswald 1582, 3:dra uppl. Rostock 1625, 3:dje uppl. Visingsborg 1679. Ur företalen till dessa upplagor kunna äfven hämtas en del historiska vittnesbörd om medeltidssången i Sverige. Sista upplagan genom *Inberg:* »Carminalia selecta», Helsingf. 1900, lämnar ytterligare några musikhistoriska underrättelser. (Forts.)

Musikbref från München.

München Aug. 1901.

I. Mozart-cykeln i Residenztheater.
II. Wagner-föreställningar i Prinzregenten-Th.

I afvaktan på den nya Prinsregententeaterns öppnande hafva härvarande opera-besökande, vid denna tidpunkt till stor del främlingar, under månadens lopp hugnats med en *Mozart*-cykel, bestående af »*Don Juán*», »*Trollflöjten*», »*Enleveringen ur seraljen*», »*Figaros bröllop*» och »*Così fan tutte*». Ehuru hofteatrarne på sista tiden förlorat flera af sina största »stjärnor», i det att den berömde Wagner-tenoren *Heinrich Vogl* för ej längesedan afgått med döden, den jämväl synnerligen framstående barytonisten *Eugen Gura* — en son till honom, förut engagerad härstädes, medverkade nu i egenskap af gäst — på grund af framskriden ålder dragit sig tillbaka från scenen, och *Milka Ternina* åtminstone såsom stadigvarande medlem lämnat den teater, hvars publiks förklarade gunstling hon varit, så var det emellertid en verklig fröjd att bevittna, med hvilken sannt konstnärlig pietet, icke minst i fråga om dekorationer och uppsättning, Mozarts mästerverk återgåfvos i härv. »*Kgl. Residenztheater*».

Undertecknad hade själf endast tillfälle öfvervara de två sistnämnda operorna. Oafsedt den charmanta öfverensstämmelsen mellan dessas glänsande mise-en-scène och teatersalongens i samma stil hållna, rika dekorering, ett sällsynt harmoniskt förhållande, som redan från början försatte en i stämning, var det nuvarande uppförandet i den lilla hofteatern — densamma rymmer allenast 800 personer eller 1,400 mindre än den stora »Hof- & Nationaltheater» — en afgjord vinst så i musikaliskt som dramatiskt hänseende. Den mozartska musiken skrefs ju för sin tids teatrar, hvilka voro små i jämförelse med våra dagars operabyggnader, och dess klangfärger voro afpassade därefter. Här kan orkestern bringas i rätta förhållandet till den kammarmusikstilen ofta berörande kompositionen; till den sålunda modifierade beledsagningsstyrkan kan då ock sjungas äkta »mozart-messigt», den musikaliska lustspelstonen fasthållas och särskildt den för de nästan fullständigt återställda seccorecitativen erforderliga snabbheten i föredraget, med ett ord det för det hela ensamt riktiga, alltigenom lättflytande tempot vinnas. Med detta grundtempo, i motsättning till hvilket de inlagda adagioställena framträda dubbelt verkningsfullt, står och faller Mozart-operan. Också möjliggöres endast med dylika lokala förutsättningar den snabba och förtroliga konversationstonen, utan att vare sig den talade eller sjungna dialogen förlorar något i tydlighet och klarhet. Ingen ringare än Wagner har uttryckligen flerfaldiga gånger framhållit, huru i Mozarts arbeten »elementerna af den italienska musiksmakens blomstringstid förena sig med den italienska operateaterns rumsförhållanden till ett alldeles bestämdt karaktäristikon, hvarest förra sekelslutets ande tager sig uttryck på ett skönt och älskvärdt sätt».

Ett vackrare exempel härpå torde näppeligen kunna gifvas än ifrågavarande föreställningar. Hvad vår gamle välbekante »Figaro» beträffar, så må därom blott nämnas, att den öfver 100-åriga tyska textöfversättningen, verkställd af förf. till den en gång så berömda boken »Über den Umgang mit Menschen», Adolph v. Knigge, nu

framträdde i en kritiskt reviderad, såväl med hänsyn till det italienska originalet som språkets skönhet betydligt förbättrad bearbetning. Af de uppträdande framstod särskildt fru *Bosetti* på det fördelaktigaste såsom Cherubin, och den mångsidige tenoren *Walter*, jämväl en utmärkt framställare af Lohengrin och andra Wagnerhjältar, gjorde allt hvad göras kunde af Basils jämförelsevis otacksamma roll. Mindre tilltalande verkade den redan något passerade hr *Fuchs*, hvilken saknade tillbörlig friskhet för titelpartiet.

En fullkomligt ny bekantskap, och en synnerligen anslående sådan, var »*Così fan tutte*»,* som på grund af ett ofattligt pryderi alltför länge varit bannlyst från scenen, icke allenast hos oss, utan till och med i sitt eget fädernesland. Den sista af Mozarts komiska operor, har förevarande verk, hvars komponerande ägde rum 1790 och alltså infaller mellan »Don Juàns» och »Trollflöjtens», under mästarens mognaste skapelseperiod, hittills allmänt gällt för att vara ett styfbarn af hans sånggudinna och en excess af sin upphofsman i frivol riktning, så mycket mindre förlåtlig, som den ej ens kunde räknas för någon »ungdomssynd».** Och likväl hade egentligen detta långvariga, fatala misskännande sin grund endast och allenast däri, att man i det förflutna, särskildt mot dess midt, så högtidligt uppstyltade, dygdepryda århundradet icke ville sentera ett, om än aldrig så naivt skämt, att man uppfattade en lustig historia förtvifladt allvarsamt och därför fann den på alla vis anstötlig. Man var upprörd öfver den känsloråhet, som skulle ligga däri, att tvänne unga italienska officerare — handlingen passerar i Napoli mot slutet af 1700-talet —, förledda af en äldre, med sin världserfarenhet en smula prunkande vivör, för att pröfva sina utkorades (två systrar) trohet ingå ett vad därom med den senare och under förklädnad göra hvarandras tillkommande sin kur. Härvidlag förbisåg man alldeles det faktum, att utan ett dylikt »utbyte» af kärestor hela deras intrig skulle riskerat att blifva afslöjad. Vådligast syntes emellertid för vårt »galanta» århundrade experimentets resultat, att damerna ej bestodo profvet, och rent af impertinent, att vinnaren af vadet i afgörandets ögonblick hånfullt utropar: »så göra de alla», samt att operan till och med skulle uppkallas efter en så gemen sentens. För att »rädda» Mozarts musik ur en dylik »dypöl» gjorde man alla möjliga försök att »förädla» styckets betänkliga tendens; därvid föll man på det chevalereska infallet att låta de förklädda älskarne igenkännas af sina sköna och sålunda få draga kortare strået, ja man inskränkte sig ej ens till en sådan fullständig förändring af hela idé-innehållet i arbetet, utan gick så långt i ringaktning för den odödlige mästarens sannt dramatiska skapelse, att man förändrade den till ett slags sagospel med trollkarl och luftande i stället för den gamle vivören och den hos de båda systrarne anställda, skalkaktiga kammarjungfrun Despina, hvilken, såsom medbrottslig i sveket, naturligtvis ansågs alltför omoralisk. Att densamma nu ändtligen, efter att sålunda under loppet af öfver ett sekel blott sporadiskt och i vanställdt skick uppenbarat sig på scenen, där gjort sitt triumferande återinträde i sin ursprungliga gestalt, är ej allenast i och för sig en stor tillfredsställelse, utan jämväl ett glädjande tidens tecken på en ny, sund konstuppfattning.

I detta sammanhang kan förtjäna framhållas, att, såsom redan Brendel påpekat i sin utmärkta musikhistoria, den allmänt gängse uppfattningen, att Mozart uteslutande skulle intresserat sig för och hängifvit sig åt den rent musikaliska sidan af sina operor, är alldeles oriktig. Tvärtom tog han den lifligaste del i texternas utarbetande, af hvilka »Così fan tutte» liksom »Figaro» och »Don Juàn» hade till upphofsman italienske abbén *Lorenzo da Ponte*, och utöfvade på desamma så stort inflytande, att mycket i dem härrör från honom ensam. För öfrigt lär själfva kejsaren Josef II, som åtta år förut hade uppdragit åt honom komponerandet af den första »tyska operan» — »Enleveringen» —, i fråga om den förstnämnda till och med utsett ämnet, hvilket skulle haft till grund en då i Wien mycket omtalad, sann tilldragelse därstädes. Hela verkets ande vittnar i alla fall om det behag, den älsklighet och lifsglädje, som äro så kännetecknande egenskaper för den tjusande mozartska sångmön, och hvaraf jämväl den med fulländadt mästerskap skrifna musiken till förevarande opera i rikaste mått är uppfylld. Att den, ehuru med hänsyn till konstnärlig mogenhet måhända öfverlägsen »Figaro», ej har att uppvisa fullt så karaktäristiska och pregnanta melodier som denna, torde kunna tillräknas librettens mindre originella beskaffenhet, men det är naturligtvis rent af omöjligt att efter allenast ett enda åhörande ingå på några mera bestämda och detaljerade omdömen.

Förtjänsten af »Così fan tutte's» återuppståndelse tillkommer i främsta rummet den förträfflige hofteaterintendenten *Ernst v. Possart*, själf en verkligt stor skådespelare. I den nuvarande uppsättningen tages väl afgjordt priset af fru *Bosetti* för hennes klockrena sång och graciösa spel i Despinas parti. De bägge officerarne hade mycket lyckade representanter i hrr *Walter* och *Gura junior*, samt icke minst den ena af systrarne i en ung, Stockholms-född sångerska, frök. *Olive Fremstad*, på fädernet af norsk extraktion. Här använd i de mest olikartade partier, från Ortrud i »Lohengrin» till drottningen i »Hugenotterna», lär hon särskildt i »Carmen» hafva en sannskyldig glansroll, hvari hon skördat verkliga triumfer. — Till den i sin helhet, liksom af »Figaro», mönstergiltigt stilfulla framställningen bidrog väsentligt Lautenschlägers äfven i »Don Juàn» nyttjade »Drehbühne», hvilken med sina snabba dekorationsförändringar möjliggjorde bevarandet af stämningens enhet under de talrika scenombytena.

(Forts.) *Anteros.*

* Denna benämning — operans fullständiga titel i den italienska originaltexten lyder »*Così fan tutte ossia La scuola degli amanti*» (Så göra alla kvinnor eller En skola för älskande) — har jämväl bibehållits vid återupptagandet i München 1897 i den nya, af gen:musikdirektör *Hermann Levy* med stor skicklighet verkställda öfversättningen.

** Vid sitt första framträdande, å Wiens gamla »Burgtheater», slog den lifligt an; sedan dess hade densamma endast år 1858, jämväl då i Wien samt på originalspråket, uppförts i sitt ursprungliga skick.

Musikpressen.

På Otto Jonasson-Eckermanns förlag, Berlin, har utkommit

för piano, 2 händer:

LAURISCHKUS, MAX: *Neues Jugendalbum.* Sechs und dreissig kleine Klavierstücke für den Unterricht. op 8. Heft. I. 1—12; Heft. II. 13—24; Heft. III. 25—36, à 1,50.

WENNERBERG, SARA: *Pas de quatre.* Der skandinavischen Gesellschaft in Berlin gewidmet. Pr. 1 mk.

för violin och piano:

WENNERBERG, SARA: *Im Traum.* Andante con esspressione. Pr. 1 mk.

Förläggaren till ofvannämnda musikalier är en svensk man, som efter längre tjänstgöring i en ansedd tysk musikhandel öppnat egen sådan i Berlin. »Neues Jugendalbum» innehåller mycket lätta och för nybörjare särdeles lämpliga småstycken med öfverskrifter. Styckena är skrifna i lätta tonarter med högst två förtecken och stiga gradvis från de lättaste till något svårare; i harmoniskt hänseende äro de, med ett och annat undantag, enkla och musikaliskt underhållande för eleven.

Kompositionerna af den svenska tonsättarinnan, fröken Wennerberg, enkla och melodiska, låta väl höra sig i danssalen och salongen. Duetten röjer en tonsättningsförmåga som är grundad på goda studier och förut bekant.

Litteratur.

Under sommaren har utgifvits:

Kyrkosången n:o 2 april—juni, (3:e årg.) Sällskapet »Kyrkosångens vänners» årsskrift, utg. af G. T. Lundblad, centralkommitténs sekreterare. Innehåll: Till frågan om koralens rytm. — I kantorsfrågan. — Ett ord till kyrkokörerna. — Om litanians utförande. — Med häftet följer musikbilaga: *Svensk koralbok i reviderad rytmisk form*, under sakkunnig medverkan utg. af G. T. Lundblad. Häft. 4.

Det Nordiske Forlag, Köpenhamn har utsändt:

Illustreret Musikhistorie, af Hortense Panum og William Berend. 28 Levering.

På Breitkopf & Härtels förlag, Leipzig, har utkommit:

Zeitschrift der Internationalen Musikgesellschaft Jahrg. II. Heft. 9 och 10.

Bilagan till »kyrkosången», svensk koralbok innehåller koraler 94—188, därefter liturgiska sånger 189—193 och bihang: Gloria patri. I slutet meddelas »Nummerregister och Melodifördelning.»

I ofvannämnda häfte af Illustreret Musikhistorie fortsättes 13:de kapitlet om piano- och violinspelets utveckling samt dess berömda mästare: Moscheles, Thalberg, Field, Chopin, Liszt, v. Bülow, Raff, Cornelius, Viotti, Rode. Illustrationerna i häftet äro följande: porträtter af Thalberg, Field, Chopin, Georges Sand, Liszt, furstinnan Wittgenstein, v. Bülow, Raff, Cornelius, Viotti, Rode; vidare en bild från första uppförandet af »Lohengrin» (Lohengrins ankomst i 1:a akten), Liszt-karrikatyr, karrikatyr öfver den nytyska riktningens ledare, samt facsimile af Chopins handskrift.

Af »Zeitschrift der intern. Musikgesellschaft» innehåller H. 9: C. A. Barry (London): Hans von Bülows Nirwana. — O. Fleischer (Berlin): Musik und Lehrberuf. — H. H. Stefani (Leipzig): Partituren; H. 10. Louise Müller (Darmstadt): Die Mitarbeit der Frau auf dem Felde der musikalischen Erziehung der Jugend. — Ch. Maclean (London): Stanfords new opera. — M. Chassang (Paris): Théâtre lyrique et grand concert à Paris. — F. Stein (Heidelberg): XXXVII Tonkünstler-Versamlung des Allgemeinen deutschen Musikvereins. — Alla häften innehålla för öfrigt notiser under rubriker »Aufführungen älterer Musikwerke, Vorlesungen, Nachrichten von Hochschulen» etc.

Från scenen och konsertsalen.

Kgl. teatern. Sept. 4. BIZET: *Carmen* (Don José: d:r Briesemeister, gäst; 1:sta upptr.) — 5. GOUNOD: *Romeo och Julia* (Julia: frök. Carlström, deb.) — 7. ADAM: *Konung för en dag* — 8. LEONCAVALLO: *Pajazzo* (Canio: hr Briesemeister), gäst; MASCAGNI: *På Sicilien* — 10. THOMAS: *Mignon* (Mignon: frk. Svärdström, deb.) — 11. GOUNOD: *Faust* — 13. DONIZETTI: *Regementets dotter*; Balett: *Dygnets timmar* — 14. HALLÉN: *Valdemarsskatten* — 15. NICOLAI: *Muntra fruarna i Windsor.*

Vasa-teatern. Sept. 3—15. ROGER: *Glada äkta män.*

Södra teatern. Sept. 3—12. MILLÖCKER: *Bellevilles mö*, operett i tre akter af F. Zell och R. Genée. (Virginie, frk Bergamotte, Adrianne: fruar Sondell, Wahlgren, frkn Frisch och Falk; Troupeau, grefve Chateaurien. Montreux, Godibert, Doudoux, Veaudoré, Tir: hrr Ringvall, Wesslau, Sjöholm, Carlander, Allum, Lundin. Wahlgren); 13—15 SIDNEY-JONES: *Geishan*,

---

Från k. operan intet nytt utom d:r Briesemeisters gästspel som Don José och Canio. Den tyske tenoren visade sig i besittning af en kraftig stämma och konstnärlig förmåga att behandla rösten och ge lif åt den dramatiska framställningen. Själfva stämman äger dock ej någon klangskönhet af ovanligare slag. Vi afvakta med intresse hans fortsatta gästspel. — Södra teatern har nu öppnat sina portar för säsongen, som af hr Ranfts operett-trupp inledts med »Bellevilles mö», den operett hvarmed Millöcker introducerades hos oss, hvilket skedde sista januari 1883 på Nya teatern med Victor Holmqvist som f. d. lampfabrikanten och Fr. Arlberg sedermera som kyrassièren Godibert. Den glada operetten med sin underhållande musik gafs väl på alla händer. Sångkrafterna voro goda, spelet roande. Titelrollens innehafvarinna liksom Adriennes representanter voro behagliga i sin framställning, fru Wahlgren gjorde en lustig figur af den gamla fröken. Särdeles rolig var hr Ringvall som den rike lampfabrikanten och hr Wesslau gaf en ypperlig bild af den blaserade, ständigt penninghungrige grefven. Den unge norske sångaren Allum är en behaglig, liflig personlighet med vacker tenorbaryton, och som kyrassièren var hr Carlander lyckad. Han skulle vara det än mer, om han ej forcerade rösten öfverdrifvet för den lilla teatern. Det hela gick ledigt under kapellmästare C. Herbolds ledning.

Musiknotiser

från hufvudstaden och landsorten.

Kgl. Teatern. Inöfningen af »Rhenguldet» pågår flitigt. Hr Briesemeisters nästa uppträdande lär i dagarna ega rum och då i Tannhäusers parti. En nyhet som förberedes är Puccinis »Bohême», som ändtligen kommer till vår operascen. Operor som åter upptagas äro »Lakmé» med fröken Carlström i titelrolen och Fel. Davids täcka »Lalla Rookh».

Konsertturné. Operasångaren Forsell och hr Wilh. Stenhammar komma att företaga en längre konsertturné i Skandinavien och Finland. Konsert lär snart af dem gifvas i Köpenhamn, hvarvid äfven hr Tor Aulin biträder.

Väntade konserter. Komponisten Andreas Hallén förbereder en konsert i nästa månad. — Hr Carl Fürstenberg, som under flere år varit bosatt i Paris och där uppträdt äfvensom i franska provinsstäderna och London med framgång, kommer att gifva konsert härstädes i Vetenskapsakademiens hörsal den 24 september. Hr F. är för nästa säsong engagerad vid franska operan i Madrid. — Den världsberömde, här välbekante violinvirtuosen Henri Marteau ämnar i höst konsertera här åtföljd af fransmannen Edv. Rissler, som räknas bland nutidens förnämsta pianister.

Till Musikhistoriska Museet har grosshandlaren C. Claudius i Malmö som gåfva öfverlämnat en 200-årig kyrkorgel, hvilken hr Claudius för ett par år sedan lyckades förvärfva sig i Tyskland. Det högst intressanta instrumentet, som är 2,20 meter högt och 1,10 meter bredt, har $3^3/_4$ oktaver — undertagenterna bruna, de öfre svarta — samt 4 stämmor, däraf 2 af tenn och 2 af trä, med tillhörande 4 register. Framsidan prydes af förgylda ornament i rococostil, af hvilka det öfversta omfattar ett bibliskt måleri. Bälgverket pumpas med ett par läderremmar, anbragta å instrumentets ena sida.

Bland inköp, som museet gjort, märkas åtskilliga afrikanska instrument, bl. a. stränginstrument från Sudan, Nubien och Kongo. Dessa naturfolkens tonverktyg äga sitt stora intresse däruti att de visa oss urformerna af en del musikinstrument, som sedermera hos kulturfolken under loppet af tusentals år alltmera utvecklats och fullkomnats, medan de hos naturfolket förblifvit i sin ursprunliga form.

Samlingen är fortfarande tillfälligtvis inrymd i ett rum i k. operahuset, där dock de »lokala förhållandena» lägga hinder i vägen för ett offentligt förevisande. För saken intresserade personer, som önska se samlingen, kunna därom träffa öfverenkommelse med museets vårdare, hr Johannes Svanberg (adr. kungl. teaterns kansli eller pr telefon Östermalm 13 50), hvilken äfven med tacksamhet mottager gåfvor till museet och afhandlar om inköp af äldre, ur bruket komna musikinstrument.

Komponisten Andreas Hallén som tillbragt sommaren i Trosa, har där flitigt sysselsatt sig med komponerande. Till de kulturhistoriska spelen i Visby har han bidragit med en kör och en romans. För Nya teatern har han

skrifvit musik, för- och efterspel, visor och melodramer till ett af K. E. Forsslund författadt sagospel, »Det otroligaste»; äfven för Par Brikoll har han komponerat ett likaledes omfångsrikt verk.

Fru Agnes Janson-Fischer, den utmärkta altsångerskan, vår i England bosatta landsmaninna, är med Musgroves engelska operasällskap sedan i våras på en turné i Australien, där hon gjort det svenska namnet all heder. I Brisbane blef hon på en soaré, som gafs af skandinaviska sällskapet, firad med en vackert illustrerad välkomstadress på svenska. Under aftonen sjöng hon åtskilliga folkvisor som mottogos med entusiastisk bifall. Från Brisbane (på östra kusten af Australien) skulle sällskapet begifva sig till Nya Zeeland.

Skandinaviska orgelfabriken, grundad 1865, har för att kunna i större skala drifva tillverkning af pianinos ombildats till aktiebolag under firma Aktiebolaget Skandinaviska orgel- och pianofabriken.

Fortsättande sin välkända tillverkning af orglar för kyrkor, skolor och hemmen, kommer den att stå under ledning af instrumentmakaren Rob. Berg, hvilken förestått Skandinaviska orgelfabriken sedan flere år tillbaka och nu utsetts till det nya bolagets verkställande direktör.

Fröken Märta Petrini, den talangfulla svenska sångerskan, f. n., som bekant, engagerad vid Stadtteatern i Leipzig, uppträdde å en stor Gewandhaus-konsert därstädes, som under prof. Arthur Nikischs anförande i medio af juni gafs med anledning af den då pågående 4:e internationella förläggarekongressen. Vår i Leipzig högt uppburna landsmaninna föredrog, understödd af sin förträffliga teknik och sina präktiga röstmedel, en aria ur Félicien Davids »La perle du Bresil» och hyllades af det distingerade auditoriet med starka applåder och upprepade framropningar.

Arbetareinstitutets folkkonsert söndagen den 8 sept. bjöd på följande program: Symfoni af Haydn; sonat för violin och piano af Sjögren; Berceuse af Godard och Mazurek af T. Aulin för violin; arior ur op. »Lohengrin», sånger af Kjerulf, Sjögren och Söderman. Biträdande voro: fru H. Munthe-Sandberg, fröknarna M. Ohlson och A. Lagergren samt direktör O. Sandberg.

Göteborg. Under augusti månad har Västmanlands Regementes musikkår konserterat i Trädgårdsföreningen, där från 1 sept. eftermiddags- och aftonkonserter gifvits af en italiensk stråkorkester under F. Sevesos ledning. Från 5:e sept. uppträdde jemte denna Glunt-sångarne P. Wennman och O. Edberg. På Lorenzberg har under sommaren en ungersk gossorkester spelat, med hr John Weber som dirigent; ett par aftnar lät äfven markis de Souza höra sig där.

Marstrand. Konsert gafs här d. 22 aug. af sångerskan frök. Ellen Beck.

Från våra grannland.

Kristiania. 1 aug.—12 sept. Nationalteaterns representationer började d. 21 aug. med Björnsons »Laboremus». Af pjeser med musik har endast gifvits »En Söndag på Amager», men man förbereder uppförandet af Wagners »Lohengrin» och har annonserat efter herrbiträde till kören; hufvudsakligen behöfvas tenorer. På Centralteatern började Lindens operettsällskap spela sönd. d. 25 aug. då »Värmländingarne» uppfördes kl. $^1/_2$ 5 och »Geishan» sedan kl. $^1/_2$ 8. Sistnämnda operett har sedan uteslutande gifvits som aftonföreställning. — Under sommaren har i St. Hanshagen gifvits ett dussin konserter af Nationalteaterns orkester, dirigerad af hr Riebling. D. 24 aug. gafs där en »extra konsert» under ledning af hr Halvorsen, orkesterns kapellmästare, hvilken äfven derigerade en där d.1 sept. gifven »Janitschar-konsert». På Tivoli har markis de Souza gästat. En konsert gafs nyligen i bröderna Hals' lokal af pianisten Eugene Ljunggren, biträdd af skådespelaren Abel och sångkvartetten »Ekko».

Helsingfors. 1 aug.—12 sept. Under sommaren har Hoffmann-Uddgrenska sällskapet åter gästat Brunnshusteatern och där bl. a. uppfört »Trollkarlen från Nilen», »Storhertiginnan af Gerolstein», »Kolhandlarne», »Prinsessan Habbababba», »Tiggarstudenten», »Den förgylda lergöken», »Drilléns oeprett» och »Niniche» (med fröken Bidenkap som grefvinnan Corniska.) — Den 23 gaf »Köpenhamnskören» (i Köpenhamn kallad »Muntra musikanter», i Stockholm »Finska akademiska sångföreningen») en konsert i Brandkårshuset före sin afresa. Under september har i Brunnshussalongen »Svenska damkvintetten Düring» uppträdt, alternerande med Wiener-damkapellet Rauscher; den 11 gaf kvintetten jämte nämnda kapell afskedskonsert i Societetshuset. Svenska och Finska teatrarne började 1 sept. säsongen, men har hittills endast haft dramatisk repertoar.

Köpenhamn. 1 aug.—12 sept. På kungl. teatern gafs den 25 aug. »Carmen» till förmån för balettens privata pensionsfond. Säsongen började 1 sept., och har af pjeser med musik denna tid uppförts »Drot og Marsk», »Faust», »Trubaduren» och »Bajadser» samt baletterna »Thrymskviden» och »Fjernt fra Danmark». — Den 8—10 aug. konserterade fru Anna Levertin och hr Wilhelm Stenhammar på Rungsteds och Skodsborgs badhoteller samt i Klampenborgs konsertsal, i hvilken senare äfven hr Nordal Brun gaf konsert den 13 aug. För fulla hus har finska kören »Muntra musikanter» från 27 aug. konserterat här först i Christianborgs slotts ridhus; kören hade 31 aug. afskedskonsert i konsertpalatsets stora sal men gaf till slut en folkkonsert den 1 sept. å Marienlyst. I palatsets mindre sal konserterade den 12 aug. miss Anna Løwe (pianist) och miss Louie Løwe (sångerska).

Vid kungl. teatern i Köpenhamn sker abonnement genom auktion. I nationaltidende stod därom följande annons: »I öfverensstämmelse med resolution af 11 juni 1810 hålles 19—21 aug. i kungl. teaterns konditorilokal offentlig auktion, hvarvid kungl. teaterns loger bortauktioneras för säsongen 1901—1902. De som vilja köpa mer än en loge måste ställa fullgod säkerhet därför innan den 16 augusti.

Från andra land.

München. Den nya »Prinzregententeatern» — en Wagnerteater efter mönstret af Bayreuth-teatern — invigdes högtidligt d. 20 aug. med festmusik, komponerad af Max Schilling, och prolog af Hans Hopfen, hvarefter gafs 3:e akten af »Mästersångarne». Därefter uppfördes 21—25 aug. »Mästersångarne» i sin helhet och »Tristan».

Berlin. Vilma Neruda-Norman (lady Hallé) kommer att under denna vinter tillsammans med prof. Friedr. Gernsheim gifva ett par sonat-aftnar i Saal Bechstein.

Josef Joachim, violinens store mästare, fyllde d. 28 juni 70 år.

Född i Kittsee vid Pressburg, uppträdde Joachim redan vid 7 års ålder som musikaliskt underbarn, fick sedan sin utbildning vid Wiens och Leipzigs konservatorier och anställdes 1850 som konsertmästare i Weimar. I samma egenskap kom han 1854 till Hannover, efter hvars eröfring af preussarne han 1866 bosatte sig i Berlin, där han år 1869 under titeln af kunglig professor blef direktör för den nygrundade högskolan för musik.

Under sina årliga konstresor har han besökt och uppträdt i flera af kontinentens länder samt upprepade gånger i England. Till Sverge har Joachim kommit två gånger: 1875 i dec., då han spelade på operan i Stockholm och förra året, då han med sin kvartett spelade i Göteborg på en af Musikföreningen där gifven kammarmusiksoaré d. 22 november.

J. G. MALMSJÖ

Kongl. Hofleverantör.

Pianofabrik. **GÖTEBORG,** *Etablerad 1843.*

21 första pris bland hvilka **Guldmedalj**
Malmö 1896 och *Stockholm 1897*
"för utmärkta flyglar och pianinos"
ensam bland svenska pianofabriker.

Begagnade instrument tagas i utbyte.
Bekväma afbetalningsvilkor.
Talrika intyg från framstående musici och konstnärer.

Richard Anderssons Musikskola

Höstterminen börjar den 20 Sept. Anmälningsdagar Tisdagen den 17 och Onsd. d. 18 Sept. kl. 12—2 och 5—6 e. m. Ordinarie mottagningsdagar från och med den 21 Sept. Onsdagar och Lördagar $^1/_2$ 2—$^1/_2$ 3 e. m.

Brunnsgatan 28, 2 tr., Stockholm.

Filialer finnas å Söder, Östermalm och öfre Norrmalm.

(G. 109919.)

Hedvig Svensons Musikskola.

Höstterminen börjar Onsdagen den 18 September.
Anmälningar mottagas **Måndagen den 16 och Tisdagen den 17 September kl. 1—3 och 5—6 e. m. i min bostad Storgatan 46, 2 tr.** Efter den 17 September ordinarie mottagningsdagar Tisdagar och Fredagar kl. 1—2 e. m.
Prospekt tillhandahållas.

Hedvig Svenson,
Storgatan 46, 2 tr. Tel. Östermalm **34 28**.

Stockholms Musikinstitut,

Brahegatan 7 B, öfver gården 1 tr. upp.

Höstterminen börjar den 16 September.
Anmälningstid från och med tisdagen d. 10 Sept. kl. $^1/_2$ 1—$^1/_2$ 3. Efter terminens början anmälnings- och mottagningsdagar Måndagar och Torsdagar kl. $^1/_2$ 1—$^1/_2$ 2. För närmare upplysningar tillhandahålles prospekt.

Sigrid Carlheim-Gyllensköld.

Pianomagasin.

Svenska Pianinos: Största lager från I. G. Malmsjö, Kongl. Hofleverantör, S. Andersson, Bergqvist & Nilsson, I. P. Löfberg & C:o, Stavenow & C:o m. fl.
Utländska Pianinos: från G. Schwechten, Steinweg Nachf. och Uebel & Lechleiter.
Flyglar: fr. I. G. Malmsjö, Steinweg Nachf. m. fl. — **Orglar:** från Mason & Hamlins verldsberömda firma.
Begagnade instrument tagas i utbyte.

Gust. Petterson & C:o,
43 Regeringsgatan 43, Stockholm.

PIANOLEKTIONER

efter bästa metod, ledande till god teknisk och verkligt musikalisk utbildning, meddelas af undertecknad till moderat pris. Anmälan kan äfven ske skriftligen.

Mottagning kl. 9—10 f. m. och 4—5 e. m.

Kungstensgatan 56, 3 tr.
Tel. Vasa 6 19. **Frans J. Huss.**

Svensk Musiktidnings musikbilaga

1901

till helårsprenumeranter utgöres af

MUSIKALBUM XIV

10 sidor, innehållande
Gustaf Hägg: Impromtu-Scherzo.
Theodor Kirchner: Pianostycke.
E. N. Méhul: Menuett.
för en röst (baryton) med piano:
A. M. Myrberg: »Se'n jag dig såg» (d—d).

Pris 75 öre.

Festmarsch

för piano af *Gustaf Hägg.*

Denna vackra och ståtliga marsch finnes nu att tillgå i godtköpsupplaga à 50 öre.

Svensk Musiktidnings förlag.

I Musik- och Bokhandeln:

Populär

Piano-Skola

med

Klaviatur-Tabell

för noternas snabba inlärande.

Ny, lättfattlig undervisningsmetod för barn, öfversatt och bearbetad efter

Prof. **H. von Bocklet.**

Häft. 3 kr., i pappband 3: 50, clothband 4 kr.

»Enkel, praktisk och fullt systematisk, gående i lagom hastighet och utan hopp från det lättare till det svårare. Torde vara den bästa pianoskola vi hittills haft i Sverige. En ytterligare förtjenst hos det verkligen vackra arbetet är att bearbetaren förmått göra det så alltigenom svenskt som det verkligen är.»
(Gotlands Allehanda.)

Elkan & Schildknechts Musikhandel
28 Drottninggatan 28.

Pristäflan.

Sällskapet för Svenska kvartettsångens befrämjande inbjuder härmed svenska tonsättare till täflan om pris för flerstämmiga kompositioner för mansröster.

Kompositionerna skola vara skrifna till svensk text efter fritt val och utan ackompanjemang, förbehållande sig sällskapet äganderätt till de arbeten, som blifva prisbelönade. Vid bedömandet af de insända kompositionerna tages hänsyn till sångbar melodi och lättflytande stämföring samt kompositionernas lämplighet för vanligt röstomfång.

Täflingsprisen äro nio:
2 *1:sta pris à 150 kronor.*
3 *2:dra pris à 100 kronor* samt
4 *3:je pris à 50 kronor.*

Icke prisbelönad men lämplig komposition kan efter öfverenskommelse inköpas till kvartettsamlingen.

Såsom prisdomare fungera, enligt benäget åtagande, Hrr Professorn *C. R. Nyblom,* Med. Doktor *A. Kull* och Förste hofkapellmästaren *C. Nordqvist* med hrr Fil. Doktor *V. Svedbom* och Direktör *Erik Åkerberg* såsom suppleanter.

Kompositionerna skola före den 1 December innevarande år insändas till Abr. Lundquists Hofmusikhandel, 8 Malmtorgsgatan, Stockholm, och skola kompositionerna vara försedda med tydligt skrifvet motto, däraf afskrift skall finnas å ett medföljande, försegladt kuvert, innehållande kompositörens namn och fullständiga adress. Rätt förbehålles att vid tillämnadt inköp bryta den till kompositionen hörande namnsedeln.

Stockholm i Juni 1900.

D. N. **STYRELSEN.**

Innehåll: Otto Briesemeister (med porträtt). — † Hjalmar Håkanson (med porträtt). — Gamla och nya Wennerbergsminnen af Fr. J. Huss. — Källorna till svenska musikens historia, af Tobias Norlind (forts.). — Musikbref från München I. Mozartcykeln i Residenzteater, af Anteros. — Musikpressen. — Litteratur. — Från scenen och konsertsalen. — Musiknotiser från hufvudstaden och landsorten, från våra grannland och andra land. — Annonser.

CENTRALTRYCKERIET, STOCKHOLM, 1901.